

Vägledning för processledare

Det här är ett praktiskt metodstöd för dig som vill utveckla samarbetet mellan skola och måltidsverksamhet om skolmåltiden. Materialet hjälper er att planera, genomföra och följa upp arbetet tillsammans, med tydligt fokus på skolmåltiden som en del av skolans pedagogiska uppdrag inom bland annat hälsa och hållbar utveckling.

Metodstödet är flexibelt, lätt att anpassa och passar både små och stora steg. Börja i liten skala, testa och bygg vidare. Metoden ger även en gemensam grund för ökad samsyn och kunskap om skolmåltidens viktiga roll. Det är ett verktyg för att göra samverkan konkret, långsiktig och meningsfull.

Metodstödet består av följande delar:

- Vägledning för processledare (Word)
- Skolmåltidens historia och uppdrag (Powerpoint)
- Workshop 1 – Motivera (Powerpoint)

- Workshop 2 – Utforska (Powerpoint)
- Workshop 3 – Planera (Powerpoint)
- Mall för planering av aktiviteter (Word)
- Guide för utvärdering (Word)

Till PPT-bilderna för workshoparna finns förslag på talmanus inlagt i anteckningsfältet för varje bild. Ofta finns även en tänkt tid angiven för varje PPT-bild.

Om materialet

Metodstödet är framtaget av Vallentuna kommun som en del i projektet Ett nytt recept för skolmåltider. I projektet utforskade flera myndigheter och kommuner tillsammans hur ett hållbart skolmåltidssystem kan se ut. Mer information om projektet finns på Livsmedelsverkets webbplats.

Uppstart av arbetet

Rektor utser processledare. Processledarens uppgift är att förbereda och samordna tillämpningen av metodstödet och leda workshops.

Rektor och processledare:

- bestämmer vilka funktioner/personer som ska vara med och arbeta med skolmåltiderna. När de sedan delar in deltagarna i smågrupper är det viktigt att det finns representanter från alla delar (pedagogisk personal, elevhälsa, skolläring och måltidsverksamhet) i gruppdiskussionerna.
- gör upp en enkel tidsplan för när arbetets olika steg ska genomföras.

Processledaren:

- Bjuder in deltagarna till de olika workshoptillfällena.
- Bokar lokal och eventuellt bokar fika.

Workshop 1 (Motivera) – Instruktion till processledaren

Genom att samla skolläda, pedagoger, måltidspersonal och elevhälsa samlar ni all den kompetens och era unika perspektiv så att ni tillsammans kan skapa de bästa förutsättningarna för skolbarns hälsa, lärande och skolframgångar. Att utgå från helheten, med ett barnrätts- och ett hållbarhetsperspektiv, kan ni identifiera utmaningar, möjligheter och vinster av att använda skolmåltiden som verktyg.

Var och en av deltagarna kan, utifrån den gemensamma kunskapsgrunden, bilda sig en uppfattning om varför det är viktigt att arbeta med skolmåltiden och vad det finns för vinster med att samarbeta kring den. Deltagarna behöver känna engagemang och vilja att arbeta tillsammans kring skolmåltiden.

Förhoppningen är att deltagarna efter denna workshop känner sig motiverade att fortsätta att utforska detta tillsammans för att konstatera nuläget, sätta mål om önskat läge samt identifiera hur ni kan ta er dit.

Tidsåtgång: ca 2,5 timmar

Ni behöver: Dator kopplad till visning på storbildsskärm, post it-lappar, pennor, tavla eller blädderblock att skriva på.

Inför workshopen

- Mejla samtliga deltagare minst en vecka innan workshopen och be dem titta igenom presentationen ”Skolmåltidens historia” innan workshopen. Ge dem även i uppgift att anteckna tre vinster och möjligheter med skolmåltiden. Dessa anteckningar ska de sedan ta med sig till workshopen.
- Ladda ner presentationen för ”Motivera” och gå igenom den. Eventuellt justera och anpassa till era behov.
- Workshopen innehåller en hemläxa genom att deltagarna uppmanas att ta fram visst underlag till kommande workshop. Hemläxan handlar om vad deltagarna behöver ta reda på, för att komma vidare i arbetet och göra rätt prioriteringar.
Titta gärna igenom Livsmedelsverkets riktlinjer för skolmåltider, Måltidsmodellen och andra verktyg som tagits fram för att utveckla skolmåltiderna.
 - [Riktlinjer för måltider i skolan](#)
 - [Måltidsmodellen](#)
 - [Praktiska verktyg för att öka samarbetet kring skolmåltiden](#)
- Förbered tavla/blädderblock med två rubriker – Möjligheter och Vinster.

- Dela in i smågrupper.

Vid workshop-starten

- Utse tidhållare.
- Utse någon att ta anteckningar.

Workshop 2 (Utforska) – Instruktion till processledaren

Syftet med workshop ”Utforska” är att tillsammans identifiera ert nuläge, vad ert önskade läge är, hur ni kan ta oss er och vad som hindrar er från att vara där. Det är viktigt att ni har en samsyn om vilka utmaningar ni behöver lösa och varför det är viktigt.

Förhoppningen är att deltagarna efter denna workshop känner att de har en samsyn över vilka utmaningar som behöver lösas och att de känner sig motiverade att fortsätta att arbeta med detta tillsammans.

Tidsåtgång: ca 2 timmar

Ni behöver: Dator kopplad till visning på storbildsskärm, post it-lappar, pennor, tavla eller blädderblock att skriva på. ”Pluppar” (små, runda klistermärken i olika färger) för att deltagarna ska kunna rösta på olika alternativ.

Inför workshopen

- Minst en månad innan workshopen: mejla samtliga deltagare summeringen av vad deltagarna kom fram till under respektive rubrik och påminn dem om hemläxan de fick förra gången (att undersöka det de kom överens om vad de behövde ta reda på).
- Ladda ner presentationen och gå igenom den. Eventuellt justera och anpassa till era behov.
- Dela in deltagarna i smågrupper om 3–5 personer.

Vid workshop-starten

- Utse tidhållare.
- Utse någon att ta anteckningar.

Workshop 3 (Planera) – Instruktion till processledaren

Syftet med workshop ”Planera” är att konkretisera det ni vill ska förändras, hur och när det ska genomföras samt sätta upp en plan för det.

Förhoppningen är att deltagarna efter denna workshop vet vad de ska börja arbeta med och när det ska ske.

Tidsåtgång: ca 2 timmar

Ni behöver: Dator kopplad till visning på storbild, post it-lappar, pennor, tavla eller blädderblock att skriva på. ”Pluppar” (små, runda klistermärken i olika färger) för att deltagarna ska kunna rösta på olika alternativ.

Inför workshopen

- Mejla deltagarna minst en månad innan workshopen summeringen av vad de kom fram till under förra workshopen. Påminn dem om hemläxan de fick förra gången. (Att undersöka det de kom överens om att de behövde ta reda på). Lägg även med de olika länkarna till verktygen.
- Ladda ner presentationen för workshop ”Planera” och gå igenom den. Eventuellt justera och anpassa till era behov.
- Ta fram verksamhetens årshjul som visar vilka aktiviteter som redan är inplanerade.
- I presentationen finns denna matris, som modell för att konkretisera vad som ska göras i verksamheten. Bekanta dig med modellen. Den finns även i word-format att ladda ner och skriva ut.

Aktivitetslista						
Aktivitet	För vem?	Start-slut	Ansvarig genomföra	Vilka behöver info?	Syfte med aktivitet	Utvärdera Hur och när?

Vid workshop-starten

- Utse tidhållare.
- Utse någon att ta anteckningar.

Hemläxa: Utse en person i varje arbetsgrupp (per aktivitet) som är sammankallande för gruppen att prata ihop sig om detaljer kring genomförande och utvärdering innan aktiviteter startar med hjälp av Guide till Utvärdering. Guiden skickas ut till deltagarna, och det är ett av de dokument som ingår i det här metodstödet.

Arbetsgrupperna kommer vid detta tillfälle komma överens om vad som ska utvärderas och hur, samt forma en aktivitetslogg för uppföljning och som checklista under genomförandet.

Del 4, Genomföra – Instruktion till processledaren

- Se till att tidsplanen för era aktiviteter är förankrade hos alla som det berör.
- Boka in avstämningar och ta fram instruktioner för dokumentation och analys av aktiviteterna.
- Ta fram en plan för när i arbetsprocessen eleverna ska bli involverade och hur det ska gå till.
- Kör i gång enligt er planering!

Del 5, Utvärdera – Instruktion till processledaren

Gå tillbaka till beskrivningen av nuläget ni tog fram under den andra workshopen ”Utforska” och jämför med dagens nya läge. Utgå gärna från dokumentet Guide för utvärdering.

- Var är ni nu i förhållande till ert startläge?
- Var är ni nu i förhållande till era mål och delmål?
- Vilka slutsatser kan ni dra av ert arbete hittills?
- Är det något ni har kommit till insikt med eller upptäckt, som ni inte visste när ni började?
- Finns det något som ni har behövt ändra under arbetets gång?
- Finns det något som ni vill göra annorlunda framåt?
- Kan ni se några resultat (både förväntade och oväntade?)
- Hur ser fortsättningen ut?

